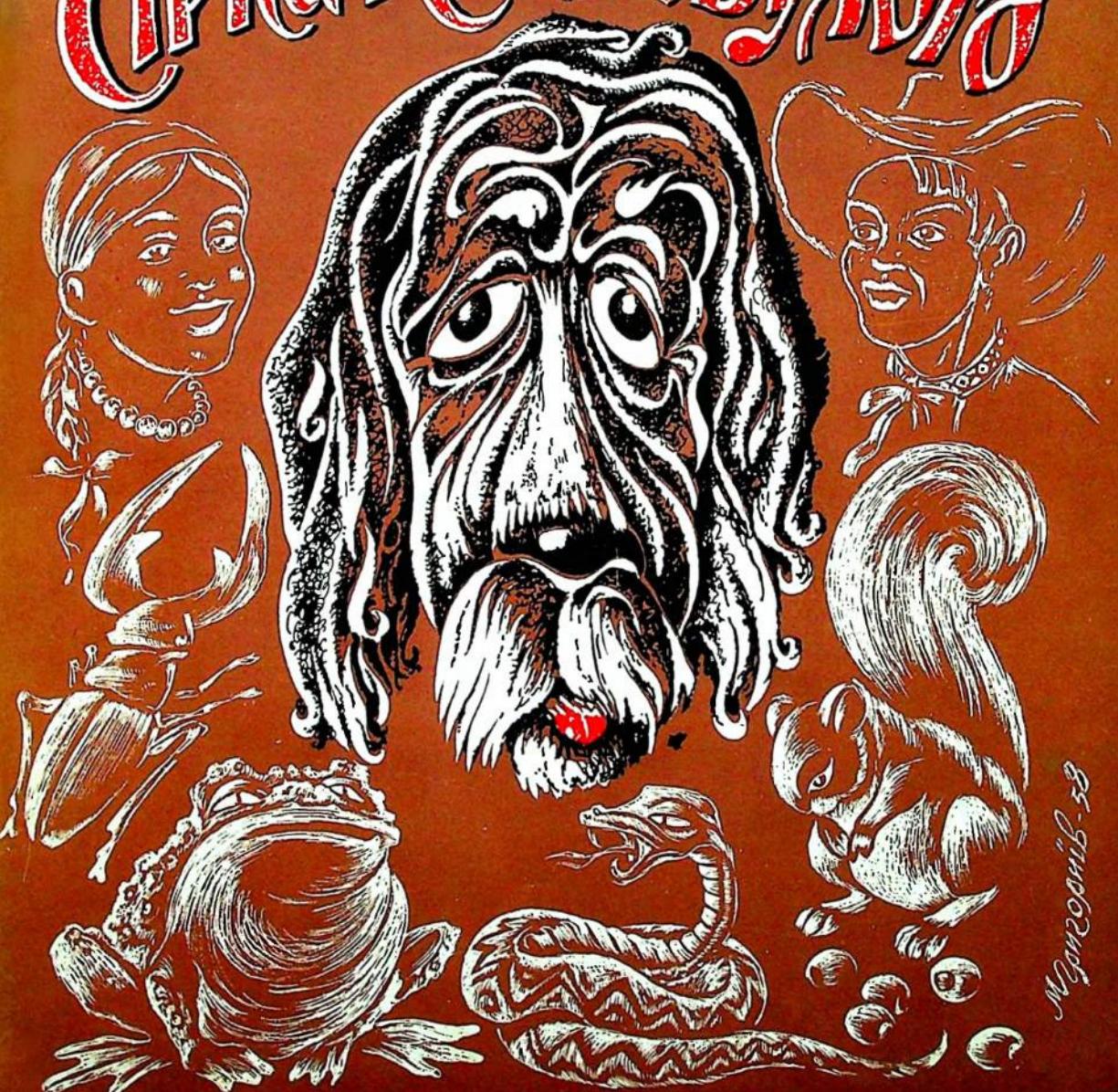

С. Риндик

Пригоди

Сірка Кіштобулю

Монгомій. 28

СТЕПАН РИНДИК

ТРИГОДИ
СІРКА
КЛАТОВУХОГО

ЧІКАГО, 1961

Ілюстрації роботи М. Григоріїва

Наголовки роботи Любомира Рихтицького

Видання Українсько-Американської Видавничої Спілки в Чікаро

Published by

UKRAINIAN - AMERICAN PUBLISHING and PRINTING CO., INC.
2315 West Chicago Avenue — Chicago 22, Ill., USA — Telephone: AR 6-0666

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Автор цієї книжки Степан Риндик народився 1887-го року в Дунаївцях (Поділля). Почавши від 1921-го року, оприлюднив досі в різних українських часописах багато оповідань, поезій і фейлетонів, переважно сатиричних. Крім того, видав окремо «Логос» (збірка поезій, два видання), «Смілянську Хроніку» (збірка оповідань), «Пригоди і люди» (збірка оповідань).

У збірці «Пригоди Сірка Кlapovухого» автор говорить до молодого читача не дитячою, а звичайною мовою. Цим ця збірка відрізняється від багатьох інших видань для молоді.

Автор ілюстрацій, поданих тут, Мирослав Григорійв народився 1911-го року в Кам'янці Подільському. Ще бувши в гімназії, малював у часописах («Світ дитини», Львів, та «Пчілка», Ужгород). Спеціалізувався в графічних ілюстраціях і карикатурах. Досі зілюстрував 78 різних книжок, переважно дитячих, українських і чужомовних. Крім того, працював і працює як ілюстратор по багатьох українських, чеських та американських часописах і видавництвах. Виступав на чужинецьких та міжнародних конкурсах ілюстраторів і одержав одну другу і дві перші нагороди. Тепер працює як мистецький дорадник у Фільмовому Центрі Морських Сил ЗДА і є сталим театральним карикатуристом газет «Вошингтон Поуст енд Таймс Гералд» та «Вошингтон Іннінг Стар».

ТБОВАРИСТВО

Гай кленовий,
Яворовий,
А за гаєм гай.
Нуте, діти, козубеньки
Та й до гаю по опеньки.
Боже, помагай!

Зібралися
Стець, Орися
І малий Юрко,
А між ними в'ється в'ючка:
Хвіст — кудлата закарплючка,
А ім'я — Сирко.

І стежками,
Муріжками
Подалися в ліс.
Попереду чимчикує
Той, що бачить все і чує,
Що на варті ніс.

Він не дбас,
Не питас,
Що, куди і де, —
В гай кленовий, яворовий
Без показу і без мови
Рівно заведе.

БІЛИЦЯ

Гей у лісі,
На узлісся
Ліска коло ліски.
Там білиця, дубки ставши
І лапки докупи склавши,
Пускає горішки.

Хвіст віхатий,
Волохатий,
Наче майва має.
Руно бронзове, лискуче —
Де є краще? Де є лучче?
Не питай, немас!

«Що за лихо?»
Шепчуть тихо
Стець, Юрко, Орися.
А Сіркові бистрі очі,
До пригод усе охочі,
Іскрами взялися.

Став на-струнко,
Гавкнув лунко,
А білиця — драла!
Вгору, вгору по явору —
Шкода ока, шкода зору,
Не шукай, пропала!

СКАКИЛЮХА

Як збиралися в гай по опеньки,
Узяли замалі козубеньки.
Не подумав ніхто ані трішки,
Що достигли ліскові горішки,
А калинові китиці-грона
Запалили луги до червона.

На опеньки охота Стецькові,
На горішки — малому Юркові,
А калинові грона — Ярині,
Бо кохається дуже в калині.

А Сіркові і очі, і вуха
Полонила мала скакилюха,
Полонила їх жабка зелена,
Що сиділа на пагоні клена
І на пса позирала цікава
То здолини, то зліва, то справа,
І крутила очима ясними,
А Сірко головою за ними.

Та зненацька шустъма зашустіно
В сухолисті ізвивисте тіло:
Коло вух — золотій сережки,
На хребті — наче срібні мережки.

І не счулось створіння маленьке,
Як попало вужеві до пельки!
А Сірко, хоч хоробрій удався,
Умлівіч за дітей заховався,
Ще й хвоста затиснув між ногами,
Щоб не з'їв йому гад препоганий.

КалюжА

Наш Сірко одного дня
Вибіг з двору й навмання
В світ подавсь. Куди? Байдуже.
Біг собі туди, сюди,
Аж пустився до калюжі,
Їцоб хліснути там води.

Чи була велика спека,
Чи натура вже така,
Ще з далекого далека
Наготовив язика.
І з розгону замахнувся,
Та в останню мить сахнувся,
Бо побачив під водою
Щось обросле бородою!
Щось мохнате, щось кудлате,
Щось таке, що й не сказати!
А до того, наче роги,
Догори задерло ноги!

Та Сірко відважний дуже,
Гавкнув, скочив до калюжі,
Тикнув мордою глибоко,
Замочивсь по саме око!

Всю калюжу скаламутив,
Сколотив усе болото,
Не зумів однак збегнути,
Що за лишенько було то. . .

У багноці морда вся —
Не Сірко, а порося!

Відгадай тепер, читачу,
Що Сірко в калюжі бачив?

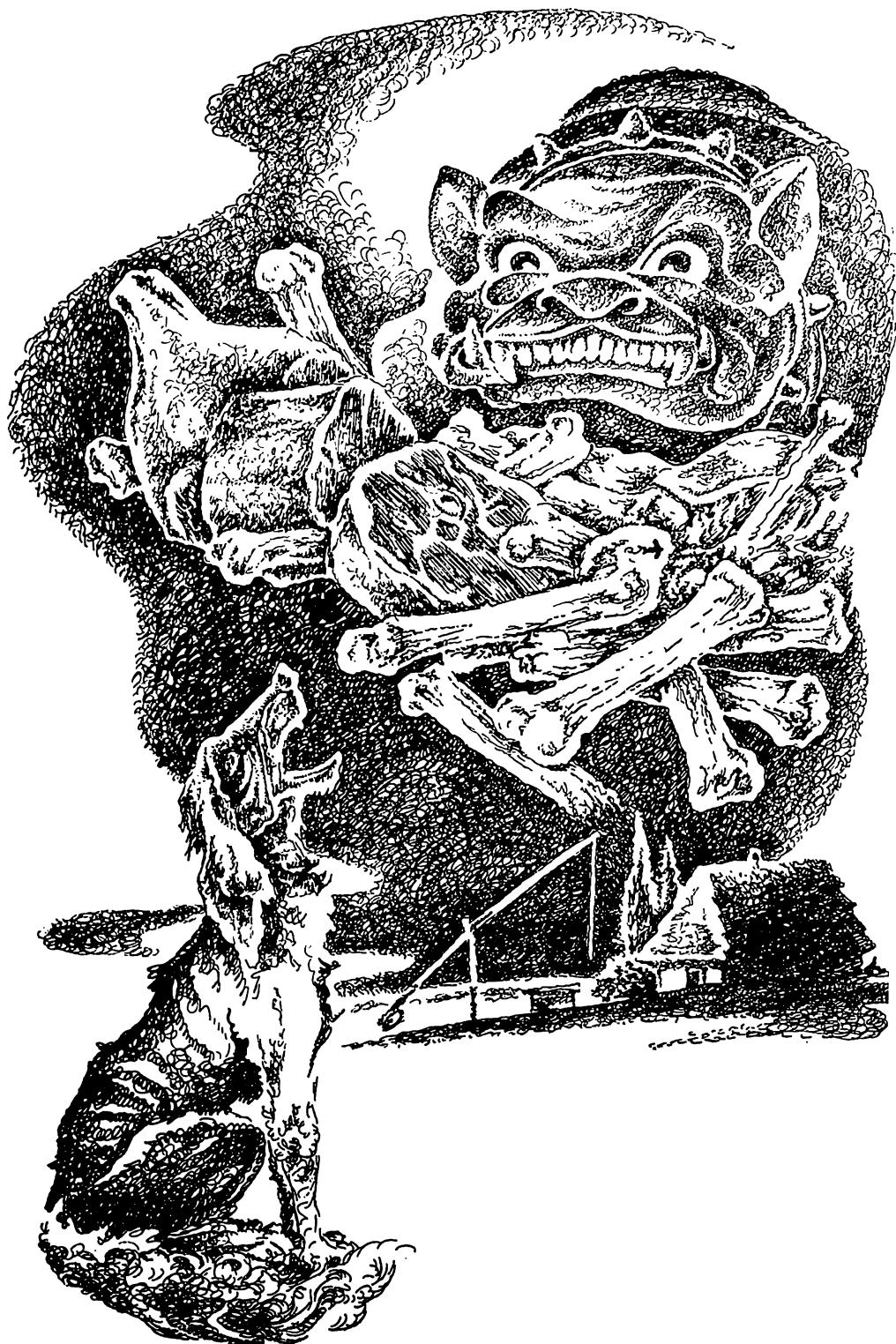
Рогач

Раз Сірко, не чувши ніг,
Під кущем собі приліг,
Щоб хоч трохи відпочили
Іссячі м'язи, псячі жили.
Простягнувся, позіхнув
І за хвильку-дві заснув.

Та на лихо, в тім кущі
Десь рогач узявся грубий!
В нього роги, мов кліщі,
А на рогах гострі зуби.
Як побачив він Сірка,
Вмить зіп'явсь на задні ноги,
Щоб узять його на роги,
Мов якогось там жука.
І до пса підкравшись ближче,
Хап! і вп'явся у хвостище.
Хап і вп'явся. Роги стис
І загнав, неначе спис.

Пес від болю гавкнув, скочив,
Стрепенувся, загарчав,
На хвоста націлив очі
І побачив... рогача!
Завертівся, закрутівся,
Наче дзига, наче вир,
А тоді тікати пустився
Навмання почерез двір.
Облетів довкола хати
І давай у сад тікати —
Перескочив перелаз,
Брав кущі по три на раз,
Зашпортувся біля ями,
Полетів горі ногами!
Просто жах, що він робив.
Не Сірко, а майстер див.

Аж рогач перелякався
Й по дорозі відірвався.

C O H

Наш Сірко, натура ласа,
Раз побачив сон такий:
Біля нього купа м'яса
Ще й на закуску кістки!

Тож Сірко не єв — давився,
Кліваками роздирає,
І гарчав, і в бік дивився,
Щоб ніхто чого не вкрав.

Аж нараз йому здалося,
Що крадеться звір-хижак. . .
На Сіркові все волосся,
Мов щітина піднялося,
Мов найжений іжак!
Він зірвався і підскочив,
Лютий бійзвести охочий,
І збудився неборак!
І хижак пропав без сліду,
А від пишного обіду
Хоч би клаптик, хоч би знак.
Ta Сірко, натура ласа,
Не забагнув, що то була
Не правдива купа м'яса,
А омана, сонна мла,
І почав шукати всюди
Тої іжкі, тої злуди,
Перенюхав всі кути,
Та не міг її знайти.
Що не діяв, що не коїв,
Не напав на м'яса слід
І з досадоночка тяжкої
Затрубів на цілий світ.

Тож як чусте ви часом
Псячі труби голосні,
Не лякайтесь: то за м'ясом,
Що приснилося у сні,
Жаль і туга навісні.

Ропуха

Стрів Сірко ропуху-жабу
І простяг до неї лабу,
Щоб чемненько привітати,
Щоб культуру показати.

А ропуха, як ропуха. . .
Світ її — комар і муха,
Хата — пліснява землянка,
Темна, чорна, мов каглянка.
І родилась десь у твані,
В гниловодах калабані,
Серед дикої натури,
Й виростала без культури,
Без науки і без хову.

Тож не диво, що Сіркову
Чемну лапу не стиснула,
Тільки гордо позирнула!
Позирнула косооком
То одним, то другим оком
І надулась, мов опука,
Дуже пишна, що ропуха!
А надувшись може вдвічі,
Чвирк! — і циркнула у вічі!
Заплювала очі, брови,
Ніс і морду всю Сіркові.

Пес, діставши цівку бруду,
Перескочив через буду,
Переляканий до смерти,
І почав об землю терти
Геть від носа все до вуха,
Що забризкала ропуха.

А після цієї школи
Вже не важився ніколи
Наш кавалір клаповухий
Наблизятивсь до ропухи.
— Хай їй біс! — казав щоразу,
Як де стріне ту проказу: —
Геть усього замастила
Та потвора нечестива!

ФУТБОЛ

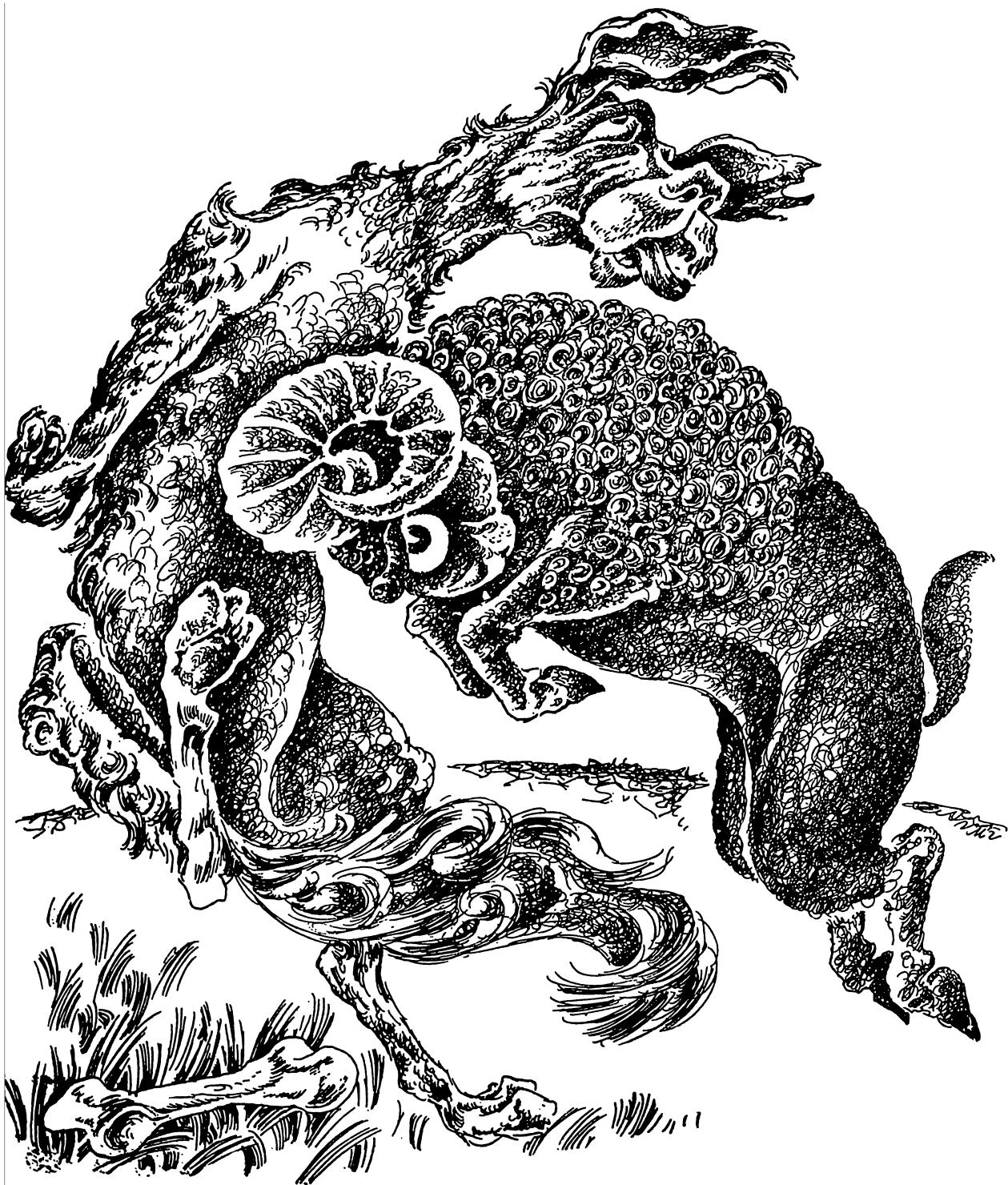
Ішли змагання футболеві.
На кожнім леві і нелеві
Лисиця шкура від снаги,
А люду — повні береги!
І був там Стець, була Орися,
І був захоплений Юрко,
А біля них в'юном крутився
На куцім ретязі Сірко.

Немає гіршої недолі
Коли нема Сіркові волі
Якраз тоді, як хтось біжить.
Тоді він рветься і дрижить,
Бо дуже хоче доганяти
І ногавиці з тіла зняти,
Чи їх пірвати на шматки,
Чи покусати за літки.

І впав Сірко у буйний шал!
Шарпнув припін, урвав сталевий
І скочив миттю в гущу левів
І замішався в їх кагал.

А м'яч упав і покотився,
За ним завзятий лев пустився,
За левом пес, немов стріла,
І здер холошу до-гола!
І стався стид, і стався сором,
І закричали люди «Гол!»,
І реготалися собором
Малі, старі і весь футбол.

А наш Сірко, без міри гордий,
Не випускав трофея з морди,
А бігав з ним поміж людей,
Щоб кожний бачив той трофей!
Та з дня того вже біныш ніколи
Сірка не брали на футболи.

БАРАН БУЦ

Сірко, натура мандрівна,
Зустрів уперше барана
І витріщив на нього баки. . .
Вже всяке бачив і видав,
Але не думав, не гадав,
Що с такі чудні собаки!

Бо все нібито, як у пса,
Але ж усе якесь не псяче —
І хвіст охлялий і звиса,
Неначе телепень ледачий,
І шерсть не шерсть, а мов кожух,
І кожна лапа в капці взута,
А двос рогів коло вух,
То вже і правдива баламута!

І став Сірко ні в сих, ні в тих. . .
Не знає сам, чи геть чкурнути,
Чи може чемно підійти
І носом носа доторкнути?
І честь віддать, і честь прийняти,
Як давні звичаї велять?

І вже Сірко наставив носа,
І вже нюхнув разів із два,
Як раптом в звіра-рогоноса
Схилилась долу голова
І почала скубти і гризти,
І жерти жадібно траву,
І подорожник дріблолистий,
І всяку хопту пользову!

Сірко здумів: «Такого дива,
Як ця собака нещаслива,
Що з голоду жере траву,
Я ще не бачив, як живу!»

І жаль йому упав на груди. . .
І він згадав, що біля буди
Запорпав кістку про запас —
Про чорний день, про чорний час.
Згадав і хвилі не вагався
І навпростець туди погнався,
І костомаху вмить приніс
Та й тиць голодному під ніс!

Але баран байдуже глянув
І далі скуб траву погану.
Сірко підсунув далі кість,
Однак, баран ніяк не хоче!
І так разів із п'ять чи шість
Сірко товариша морочив.
Аж той дістав гарячу кров,
Зробив тупу-тупу ногами,
А потім скочив стрімголов
І буц Сірка в живіт рогами!
Та так сердешного угрів,
Що той від болю аж упрів!
І, скочивши на рівні ноги,
Чкурнув на-безбач, без дороги.
Чкурнув без пам'яті у світ,
Хоч болі різали живіт!

ОРИСЯ

Стець, Орися і Юрко —
Кожне каже: «Мій Сірко!»
І счиняють крик і сварку,
Мов цигани на ярмарку.

А Сіркові все одно,
Чий він скарб, чиє майно.
Він того не розбирас
І до всіх очима грає,
І до всіх трясе хвостом,
Мов осичина листом.
А його язик-хлептало
Всіх цілус, де попало:
Стеця в губи, Юру в ніс,
А Орисю аж до кіс!

Раз подумала Орися:
«Чи мені б не придалися
Ті чудові олівці,
Що у мами в гаманці?»
І великий гріх вчинила:
Вкрала трохи червонила
І поплямила уста —
Вийшла чудо-красота!

Як Сірко уздрів ті плями,
Захопився до нестями
І, язик пустивши в рух,
Розлизав усе до вух!

А як те уздрила мама,
То була велика драма,
Повна руху, повна дій:
«Доню! Доню! Падку мій!
Хто тебе, дитя кохане,
Так скривавив, так розранив?»
І Сірка, причину зла,
Кочергою потягла.

Потовкла хребта і ноги,
Аж завив Сірко убогий!
Скочив, плигнув через пліт
І побіг у білий світ.
Довго біг, не оглядався,
Аж у темний ліс загнався,
Аж загнався в темний ліс,
Повен жалю, повен сліз.

Там сидить і гірко плаче. . .
Отаке життя собаче!

(КІНЕЦЬ)

